

Towards Designing the Values' Model for Iranian Higher Agricultural Education

SONIA SOURI¹, SEYYED MAHMOUD HOSEINI^{2*}, SEYYED YOSEF HEJAZI³,
SEYYED HAMID MOVAHED MOHAMADI⁴

1, PhD, Department of Agricultural Extension and Education, Faculty of Economy and Agricultural Development, University of Tehran, Karaj, Iran

2, 3, 4, Associate Professors, Department of Agricultural Extension and Education, Faculty of Economy and Agricultural Development, University of Tehran, Karaj, Iran

(Received: Jul. 21, 2020- Accepted: Sep. 19, 2020)

ABSTRACT

The main purpose of the present study was to design a model of values for higher agricultural education in Iran. This research used a mixed approach and an exploratory sequential design. The statistical population of the research in the qualitative part consisted of all faculty members of agricultural colleges. The research tool was an open-ended questionnaire and its validity was confirmed by relevant experts. The data collection method consisted of in-depth interviews with 23 faculty members. In the quantitative section of the study, statistical population contained graduate students of the public agricultural colleges in Iran, equal with 12925 individuals, of which 288 were selected from five agricultural colleges (Tehran, Hamedan, Shiraz, Khuzestan and Zabol) using Cochran's formula and stratified random sampling technique (with proportional assignment). The data collection tool (of quantitative part) was a questionnaire in which its face and content validity were confirmed by informant professors and experts and its reliability was achieved using Cronbach's alpha coefficient (0.93). The results of the qualitative part showed that the values' model can be divided into four categories: (1) Moral values (honesty, magnanimity, trustworthiness, tolerance and humility); (2) Social values (trust, generosity, cooperation and teamwork, mutual respect, appreciation and responsibility); (3) Individual values (moderation, discipline, precision, perseverance, commitment to the rules and lifelong learning) and finally (4) Academic and professional values (entrepreneurship, creativity, food security, respect for rural-agricultural culture, gender justice and agricultural research values). Furthermore, the results of quantitative part the research indicated that based on the fit indices, general structure of the research model is approved and the model obtained from the qualitative part of the research is consistent with reality.

Keywords: Values' model, Iranian Agricultural higher education, Mixed method.

Extended Abstract

Objectives

Higher education in general and agricultural higher education in particular, mainly focuses on two objectives' categories. The first category includes three main functions of education, research and specialized services' delivery. In the second category of higher education functions, the values and norms are taught to individuals through higher education. Therefore, the higher education is able to perform its duty only when its graduates not only possess required expertise and knowledge, but also benefit from different values (ethical, social, individual, etc.). Accordingly, in order to objectify mentioned values in higher education, the first step is to identify those values. Hence, the purpose of this study was to develop a values' model for higher agricultural education in Iran.

Methodology

This research used a mixed approach and an exploratory sequential design. The research statistical population of the qualitative part consisted of agricultural colleges' faculty members. The

sampling strategy of the qualitative part was first determined by targeted method and then was determined by the snowball sampling technique. The research instrument was an open-ended questionnaire and its validity was confirmed by informant experts and university professors. The data collection method included in-depth interviews with 23 faculty members. In the qualitative section, the data processing and analysis was carried out using qualitative content analysis and inductive approach. The MAXQDA 12 software was applied for data analysis. Statistical population of the research quantitative part consisted of graduate students of the public agricultural colleges in Iran equal with 12925 individuals, of which 288 respondents were selected from five agricultural colleges (Tehran, Hamedan, Shiraz, Khuzestan and Zabol) using Cochran's formula and stratified random sampling method with proportional assignment. The data collection tool of the quantitative part was a questionnaire in which its face and content validity was confirmed by informant university professors and experts and its reliability was verified using Cronbach's alpha coefficient. In the quantitative part of the research, the data analysis was performed using SPSS and LISREL software. For this purpose, descriptive statistics (such as frequency, percentage, mean, standard deviation and mode) were considered, and the confirmatory factor analysis was implemented to evaluate the values' model.

Results

The results of the qualitative part revealed that the values' model can be divided into four categories: (1) Moral values (honesty, magnanimity, trustworthiness, tolerance and humility); (2) Social values (trust, generosity, cooperation and teamwork, mutual respect, appreciation and responsibility); (3) Individual values (moderation, discipline, precision, perseverance, commitment to the rules and lifelong learning) and finally (4) Academic and professional values (entrepreneurship, creativity, food security, respect for rural-agricultural culture, gender justice and agricultural research values). Furthermore, the results of quantitative part the research indicated that based on the fit indices, general structure of the research model is approved and the model obtained from the qualitative part of the research is consistent with the reality.

Discussion

Considering identified values in the present research, special attention must be paid to these four dimensions of values in agricultural higher education system in general, and in curriculum development of agricultural disciplines in particular. Furthermore, it is recommended that an evaluation of the current status of the values identified in agricultural colleges is accomplished. If so, it would assist the policy and decision makers to make sure that the best and approved values' model has been developed. Of course, for the time being, this presented values' model could be regarded as a criterion for agricultural colleges' validation over the country. Eventually, the crucial role of rural and agricultural society in determining educational and research policies as well as academic and professional values of agricultural higher education should be highlighted.

تدوین الگوی ارزش‌ها در آموزش عالی کشاورزی ایران

سونیا سوری^۱، سید محمود حسینی^{۲*}، سید یوسف حجازی^۳، سید حمید موحد محمدی^۴
 ۱، دانش‌آموخته دکتری، گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده اقتصاد و توسعه کشاورزی،
 پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران، کرج، ایران
 ۲، ۴، ۳، ۲، استادان گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده اقتصاد و توسعه کشاورزی،
 پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران، کرج، ایران
 (تاریخ دریافت: ۹۹/۴/۳۱ - تاریخ تصویب: ۹۹/۶/۲۹)

چکیده

هدف کلی تحقیق حاضر، تدوین الگوی ارزش‌ها در آموزش عالی کشاورزی ایران است. این پژوهش به لحاظ ماهیت ترکیبی و از نوع طرح اکتشافی متوالی می‌باشد. جامعه آماری در بخش کیفی این پژوهش اعضای هیات علمی دانشکده‌های کشاورزی بودند ابزار پژوهش سوالات باز بودند که روایی آن توسط متخصصان مرتبط تایید و برای گردآوری داده از مصاحبه عمیق با ۲۳ نفر از اعضای هیات علمی استفاده شد، جامعه آماری در بخش کمی شامل دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده‌های کشاورزی دولتی ایران است که تعداد آن‌ها برابر با ۱۲۹۲۵ نفر می‌باشند. ۲۸۸ نفر از آن‌ها با استفاده از فرمول کوکران و نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای (با انتساب متناسب) از پنج دانشکده کشاورزی (تهران، همدان، شیراز، خوزستان و زابل) انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده (در بخش کمی)، پرسشنامه‌ای بود که روایی صوری و محتوایی آن توسط اساتید و متخصصان ذیربط مورد تایید قرار گرفت و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ (۰/۹۳) تایید شد. بر اساس نتایج بخش کیفی، الگوی ارزش‌ها در چهار مقوله ارزش‌های اخلاقی (صداقت، جوانمردی، امانت‌داری، بردباری و تواضع)، ارزش‌های اجتماعی (اعتماد، بلندنظری، همکاری و کارگروهمی، احترام متقابل، قدردانی و مسئولیت‌پذیری)، ارزش‌های فردی (اعتدال، نظم، دقت، پشتکار، ضابطه‌مداری و یادگیری مادام‌العمر) و ارزش‌های آکادمیک و تخصصی (کارآفرینی، خلاقیت، امنیت غذایی، احترام به فرهنگ روستا-کشاورز، عدالت جنسیتی و ارزش‌های پژوهشی کشاورزی) تقسیم‌بندی شدند نتایج بخش کمی حاکی از آن بود که بر اساس شاخص‌های برازش، ساختار کلی مدل پژوهش مورد تایید بوده و مدل حاصل از نتایج بخش کیفی پژوهش با واقعیت هم‌خوانی داشت.

واژه‌های کلیدی: الگوی ارزش‌ها، آموزش عالی کشاورزی ایران، روش تحقیق آمیخته

مقدمه

کارکردهای آموزش عالی ناظر به بعد تربیتی نظام آموزشی می‌باشد که به واسطه آن ارزش‌ها از طریق برنامه درسی، محیط آموزشی و استادان به دانشجویان منتقل می‌شود (Paulsen & Smart, 2016). (2001) Schwartz ارزش‌ها را به عنوان راهنما و اصول زندگی

آموزش عالی به طور اعم و آموزش عالی کشاورزی به طور اخص عمدتاً دو دسته اهداف را فرا روی خود دارد دسته اول شامل سه کارکرد اصلی آموزش، پژوهش و ارائه خدمات تخصصی می‌باشد، و دسته دوم از

چارچوب‌های ویژه‌ای برای افراد تعیین می‌کنند تا بدانند در هر محیط و موقعیتی چه رفتار و پاسخی مناسب است. آن‌ها جهت‌دهنده و تعیین‌کننده رفتار و عامل موثر بر رفتار در محیط (آموزشی، کار و غیره) هستند. همچنین، ارزش‌ها از لحاظ تجربی به ابعاد مهم رفتار سازمانی و عملکرد آموزشی پیوند می‌خورند (Schwartz, 1992).

ارزش‌ها در هر جامعه، گروه و رشته به صورت یک نظام سازمان‌دهی می‌شوند که در آن نظام، بر اساس میزان اهمیت ارزش‌های مختلف، نوعی حالت سلسله مراتبی میان آن‌ها ایجاد می‌شود که تحت عنوان نظام یا الگوی ارزش‌های آن گروه، جامعه یا رشته بیان می‌شود و وقتی مفاهیم ارزش‌ها در رشته‌های مختلف به کار برده می‌شود، در واژه‌های مختلف تعریف می‌شود. مثل ارزش عدالت و همبستگی معادل امنیت غذایی و علاقه به نسل‌های آینده که معادل پایداری در حوزه کشاورزی می‌باشد (Norouzi, 2010).

تقسیم‌بندی‌های متعددی از ارزش‌ها توسط صاحب‌نظران این حوزه انجام پذیرفته است. در یکی از این تقسیم‌بندی‌ها (Rokeach, 1973) ارزش‌ها را به دو دسته ارزش‌های نهایی (احترام به خود یا حرمت نفس، احساس موفقیت، تایید اجتماعی، برابری، امنیت ملی و غیره) و ارزش‌های ابزاری (وسعت نظر، مسئولیت پذیری، خود اتکایی، فرهیختگی، مهربان بودن، خلایقیت، صداقت، بخشندگی، خویشتن داری، یاری‌رسانی و غیره) تقسیم می‌کند (Rokeach, 1973). در تقسیم‌بندی دیگر (Allport & et al, 1960) ارزش‌ها را به شش طبقه ارزش‌های نظری، اقتصادی، زیبایی‌شناسی، سیاسی و مذهبی تقسیم کرده‌اند. همچنین، نظریه ارزش‌های شوارتز در برگیرنده ارزش‌های تجسم، سلسه مراتب، تسلط، استقلال فکری، تساوی‌گرایی، هارمونی و هماهنگی بود (Schwartz, 1995).

در پایان شایسته است دانسته شود در نظر اول برخی از علوم شاید مرتبط با ارزش‌شناسی دانسته نشوند لیکن دست کم هر علمی مثل کشاورزی، فیزیک و شیمی با مسائلی روبرو است که آن را بی‌نیاز از ارزش‌شناسی نمی‌کند. شاید بتوان گفت هر علمی معمولاً با این پرسش روبرو است که مسائل آن چقدر

می‌داند که در خدمت زندگی فرد با دیگر واقعیت‌های اجتماعی قرار می‌گیرد (Schwartz, 2001). نظام آموزش عالی به عنوان یکی از نهادهای اصیل جامعه، نقش مهمی در انتقال آن‌ها دارا است (Marques, 2007)، اما هم‌گام با سرعت تغییر و تحولات، این نظام کارایی لازم را نداشته و فراگیران را برای سازگاری با شرایط متغیر و متحول آماده نمی‌کند. با وجود این‌که در سال‌های اخیر توسعه کمی دانشکده‌های کشاورزی زمینه را برای حضور بیشتر متقاضیان ورود به تحصیلات عالی در رشته‌های مختلف کشاورزی فراهم کرد (Karimi, 2009). اما با چالش‌های متعددی از جمله ناکارایی فرهنگ دانشگاهی در تربیت دانشجویان، افزایش تعداد دانشجویان و گرایش به مدرک‌گرایی، فقدان مسئولیت‌پذیری، عدم انطباق خروجی‌های دانشگاه با نیازها، انتظارات جامعه و محیط پیرامون، فرهنگ ضعیف سازمانی، گرایش پایین به علم‌گرایی و تعهد به ارزش‌های دانشگاهی و عدم‌پایبندی دانشجویان به هنجارها و اخلاقیات علم روبرو می‌باشند (Mohseni et al, 2016, Abdollahzadeh et al, 2010)، لذا، بیشتر کشورها در جهان به این بلوغ رسیده‌اند که بی‌اعتنایی به ارزش‌ها و مسایل اخلاقی و فرار از مسئولیت و تعهدات آموزشی به از بین رفتن نظام آموزش عالی می‌انجامد (Lee, 2017).

در کل، آموزش عالی کشاورزی نظامی حرفه‌ای است و مجموعه‌ای از ارزش‌ها را پوشش می‌دهد که باید منعکس‌کننده ارزش‌های آن حرفه باشد و در برگیرنده طیف گسترده‌ای از رفتارها و عملکردهای دانشگاه در ارتباط با محیط پیرامون و چالش‌هایی که آموزش عالی کشاورزی با آن مواجه است می‌باشد. لذا باید شرایطی را فراهم نمود تا فراگیران تعریف مجموعه‌ای از ارزش‌ها را بدانند و بتوانند آن‌ها را با صراحت بیان و درک کنند، و زمینه دستیابی به آن‌ها را بیابند (Abbaszadeh, 1999).

چیستی ارزش و چرایی و ضرورت نهادینه‌سازی ارزش‌ها در نظام آموزشی و رویکرد راهبردی درباره آموزش ارزش‌ها از جمله موضوعاتی است که در برنامه‌های درسی رشته‌های مختلف و کشورهای مختلف متناسب با اقتضات شرایط منطقه‌ای خودشان، به آن‌ها پرداخته شده است (Vader, 2006). در واقع، ارزش‌ها

ارزش خلایقیت، فداکاری، ارتباطات، کار تیمی، اعتماد و انگیزش را به عنوان ارزش‌های محوری شناسایی کرده است (Buchko, 2007).

Jardim & Junior (۲۰۱۷) در تحقیقی مهم‌ترین ارزش‌های شناسایی‌شده از دیدگاه دانشجویان را صداقت، عزت‌نفس، پشتکار، مسئولیت‌پذیری، تعهد، اعتماد، وفاداری به گروه و خانواده، استقلال و احترام عنوان کرده‌اند (Jardim & Junior, 2017).

Lockaby (۱۹۹۷) در مطالعه خود با عنوان تدریس ارزش‌ها در آموزش کشاورزی، به شناسایی تعدادی از ارزش‌ها در کلاس و آزمایشگاه پرداخت. در این تحقیق صداقت، پشتکار، اعتماد، تعهد، مهربانی، تواضع، مسئولیت‌پذیری، روحیه همکاری و مشارکت از مهم‌ترین ارزش‌هایی است که متخصصان برنامه‌ریزی باید در طراحی برنامه درسی برای تقویت و توسعه فعالیت‌های آموزش کشاورزی لحاظ کنند (Lockaby, 1997).

در کل آموزش ارزش‌ها یکی از عرصه‌های جدید در حوزه علوم تربیتی به شمار می‌رود. از منظر بسیاری از صاحب‌نظران تربیتی، تعلیم و تربیت در کلیت خود قائم به ارزش‌ها است، لذا، دانشگاه زمانی به وظیفه خود عمل می‌کند که فارغ‌التحصیلان آن علاوه بر تخصص و دانش لازم، از ارزش‌های اخلاقی (امانت‌داری، صداقت و غیره)، ارزش‌های اجتماعی (مسئولیت‌پذیری، همکاری گروهی و غیره) ارزش‌های فردی (نظم، دقت و غیره) و آکادمیک و تخصصی متناسب با رشته‌شان هم آگاه و بهره‌مند شده باشند. سیاست‌گذاران آموزش عالی بهتر است در کنار آموزش و پژوهش به موضوع فرهنگ در ابعاد دانشگاهی و رشته‌ای نیز توجه کنند. دانشگاه در کنار تربیت متخصص نیاز به تربیت متفکر و مصلح اجتماعی هم دارد. با این وجود آموزش ارزش‌ها در نظام تربیتی ما وظیفه‌ای گم‌شده است و نه تنها در نظام‌های تربیتی بلکه در تمام تلاش‌های وزارتخانه‌های مرتبط به امر آموزش حلقه‌ای گم شده است. برنامه‌های توسعه عموماً و برنامه‌های توسعه تعلیم و تربیت خصوصاً اگر شامل فعالیت‌هایی هدفمند و برنامه‌ریزی شده برای شناسایی و فراگیر شدن ارزش‌ها نباشد چیزی بیش از برنامه‌های بیهوده و هدر دهنده وقت، زحمت و بودجه نخواهد بود.

اصیل است، چقدر شفاف و چقدر واضح درک شده است و به همین نسبت به چه میزان قابل اثبات است. در حوزه ارزش‌ها، پژوهش‌هایی در داخل و خارج کشور صورت گرفته است.

Pourshafei & Ramezanzadeh (2018) در پژوهشی ارزش‌های حرفه‌ای اعضای هیات علمی را در چهار بعد ارزش‌های فردی (پاسخگویی، صمیمیت و فداکاری و علم دوستی)، ارزش‌های اجتماعی (عدالت، آزادی بیان، حق انتخاب، انتقادپذیری و روحیه تیمی)، ارزش‌های مذهبی- اخلاقی (پایبندی به اعتقادات دینی، رازداری و اعتماد، شجاعت و خویشتن داری) و ارزش‌های حرفه‌ای (دانش و کاردانی حرفه‌ای، وظیفه شناسی، نظم و وقت شناسی) بررسی کردند (Pourshafei & Ramezanzadeh, 2018).

Khanifar et al (۲۰۱۲) در تحقیقی که با عنوان رایبه مدل مفهومی ارزش‌های کاری در چار چوب نظام ارزشی اسلام انجام دادند. هفت مولفه ارزش‌های کاری را در قالب، تعهد کاری، عدالت در کار، رفاه و آسایش در کار، همت و پشتکار و استقامت، روحیه خدمت‌مداری، انگیزه معنوی کار و بهبود مداوم استخراج نمودند (Khanifar et al, 2012).

Bahrampor (۲۰۰۷) در تحقیقی ارزش‌های موجود در سازمان را بررسی کرده است، که در این بین کمک و توجه به سایرین، درستکاری و منصف بودن از مهم‌ترین ارزش‌های شناسایی شده است (Bahrampor, 2007).

Mercader (۲۰۰۶) در پژوهشی با عنوان ارزش‌های اخلاقی دانشجویان، که به بررسی دیدگاه ۲۰۷ نفر از دانشجویان درباره ارزش‌های اخلاقی می‌پردازد، ۲۸ ارزش را به عنوان مهم‌ترین ارزش‌ها شناسایی کرد، که این ارزش‌ها عبارتند از توجه و مهربانی، ارتباطات، درک، شجاعت، خلایقیت، وحدت، سخت‌کوشی، انصاف، بخشش / دلسوزی، دوستی، سخاوت، قدردانی / تقدیر، صداقت، فروتنی، شوخ‌طبعی، صداقت، دانش / یادگیری، عشق، صبر، پایداری، احترام، مسئولیت‌پذیری، انضباط شخصی، خودشکوفایی، انگیزه شخصی، اعتدال، تحمل و عدالت (Mercader, 2006).

Buchko (۲۰۰۷) در تحقیقی به بررسی رفتارهای مبتنی بر ارزش‌ها در سازمان پرداخته است و هفت

می‌شوند و تعدادی از آن‌ها که نزدیکی و مشابهت بیشتری به لحاظ مفهوم دارند زیر مجموعه مقولات عام‌تری (مقولات فرعی یا میانی) قرار می‌گیرند، هر یک از این مقولات فرعی، معرف یک بخش یا طبقه خاص از موضوع پژوهش است. این مقولات فرعی می‌توانند در ارتباط با هم قرار گیرند و در سطح بالاتری از انتزاع، زیر یک مقوله اصلی جمع شوند (Thomas, 2006).

جامعه آماری در بخش کمی شامل دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده‌های کشاورزی دولتی ایران است که تعداد آن‌ها برابر با ۱۲۹۲۵ نفر می‌باشند. جهت تعیین حجم نمونه آماری و همچنین پایایی ابزار اندازه‌گیری در بخش کمی ۳۰ نفر از دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده کشاورزی تهران به عنوان پیش‌آزمون مورد مطالعه قرار گرفتند، با استفاده از فرمول کوکران تعداد نمونه مورد بررسی جامعه آماری ۲۸۸ نفر تعیین گردید. نمونه‌گیری بر اساس قطب‌بندی پنج‌گانه سازمان سنجش و آموزش کشور از دانشگاه‌ها صورت گرفت و به روش تصادفی از هر قطب یک دانشگاه انتخاب شد و تعداد نمونه‌ها متناسب با هر قطب (روش تصادفی طبقه‌ای با انتساب متناسب) از پنج دانشگاه تهران، شیراز، همدان، خوزستان و زابل انجام پذیرفت. و جمع‌آوری داده‌ها به وسیله پرسشنامه انجام شد که اعتبار صوری و محتوایی آن توسط کمیته تحقیق، دو نفر از استادان گروه مدیریت و توسعه کشاورزی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران و دو نفر از استادان دانشکده علوم تربیتی دانشگاه تربیت مدرس مورد تایید قرار گرفت. برای سنجش میزان پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که به ترتیب مقادیر به دست آمده برای بخش‌های مربوط به ارزش‌های اخلاقی ۰/۹۲، ارزش‌های فردی ۰/۹۳، ارزش‌های اجتماعی ۰/۹۲ و ارزش‌های آکادمیک و تخصصی ۰/۹۲ حاکی از مناسب بودن ابزار تحقیق می‌باشد. لازم به ذکر است که سنجش مفاهیم در قالب طیف لیکرت بود. داده‌ها با استفاده از نرم افزارهای SPSS و LISREL پردازش، تحلیل و تجزیه شدند و در این راستا، از آماره‌های توصیفی مانند فراوانی، درصد، میانگین و نما و به منظور بررسی و اندازه‌گیری مدل ارزش‌ها از تحلیل عاملی تاییدی مرتبه دوم استفاده شد.

به دلیل اهمیت چپستی و چگونگی ارزش‌ها و نیز التزام و درونی کردن آن‌ها در نظام آموزشی، توجه به ارزش‌ها، به منظور به عینیت درآوردن ارزش‌ها در آموزش عالی، ضروری است و اولین گام در این مسیر، شناسایی ارزش‌ها است. بنابراین، هدف اصلی این پژوهش، تدوین الگوی ارزش‌ها در نظام آموزش عالی کشاورزی است که برای دستیابی به آن اهداف اختصاصی ذیل مد نظر قرار می‌گیرد.

شناسایی ارزش‌ها در آموزش عالی کشاورزی
اعتبارسنجی ارزش‌های شناسایی‌شده در آموزش عالی کشاورزی

مواد و روش‌ها

به طور کلی پژوهش حاضر، از لحاظ هدف کاربردی و از نظر میزان و درجه کنترل، غیر آزمایشی و از لحاظ نحوه جمع‌آوری اطلاعات میدانی می‌باشد. همچنین از لحاظ ماهیت ترکیبی (آمیخته) و از نوع اکتشافی متوالی می‌باشد.

جامعه آماری در بخش کیفی این پژوهش شامل اعضای هیات‌علمی رشته‌های کشاورزی که دارای سمت‌های مدیریتی (مدیران گروه، روسای دانشکده‌های کشاورزی، مسئولین حوزه‌های فرهنگی در دانشکده‌های کشاورزی) بودند، روش نمونه‌گیری در بخش کیفی این پژوهش با استفاده از راهبرد نمونه‌گیری هدفمند و به شکل گلوله برفی بود، در نهایت پس از انجام مصاحبه عمیق با ۲۳ نفر از اعضای هیات‌علمی رشته‌های کشاورزی، اطلاعات در مورد موضوع مورد بررسی به اشباع رسید، به صورتی که دیگر اطلاعات جدیدی به دست نیامد. ابزار پژوهش در بخش کیفی سوالات باز بودند که روایی آن توسط کمیته تحقیق و دو نفر از استادان گروه علوم تربیتی دانشگاه شاهد تایید شد. پردازش و تحلیل داده‌ها در بخش کیفی با استفاده از نرم افزار MAXQDA 12 و با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی با رویکرد استقرایی انجام شد. در فرایند تحلیل محتوای مبتنی بر استقراء، کدگذاری باز و جمع‌کردن کدهای مشابه زیر یک مقوله واحد، به ایجاد تعدادی مقوله اولیه (خرده مقوله) منجر می‌شود. در مراحل بعدی پژوهش این مقولات نیز با یکدیگر مقایسه

نتایج و بحث

در این بخش به تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو بخش کیفی و کمی پرداخته شد و نتایج و بحث ارائه گردید.

تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کیفی

توزیع فراوانی جنسیت افراد مورد مصاحبه نشان داد هر ۲۳ نفر آن‌ها مرد و با میانگین سنی ۵۳ سال بودند. ۴۷/۸ درصد مصاحبه شونده‌ها در مرتبه استادی، ۳۰/۴ درصد آن‌ها در مرتبه دانشیاری و ۱۷/۴ درصد در مرتبه استادیاری بودند و همچنین ۷۸/۳ درصد مصاحبه شونده‌ها از دانشگاه تهران، ۱۷/۴ درصد از دانشگاه تربیت مدرس و ۳/۴ درصد از دانشگاه شهرکرد بودند.

این پژوهش درصد پاسخگویی به این سوال بود که چه ارزش‌هایی در آموزش عالی کشاورزی وجود دارد؟

در ابتدا پژوهشگر تمام پاسخ‌های شرکت‌کنندگان در مصاحبه، را کلمه به کلمه در متن بررسی کرده و خط به خط مفهوم کلیدی موجود در آن را به صورت جداگانه استخراج کرد. سپس وارد مرحله کدگذاری باز شده و از جمع کردن کدهای مشابه خرده مقوله‌ها به دست آمد. در مرحله بعد خرده مقوله‌ها را به طور دقیق مورد بررسی و مقایسه قرار داد تا ویژگی‌های موجود در هر خرده مقوله شناسایی و تعدادی از آن‌ها که به لحاظ مفهوم از نزدیکی بیشتری برخوردار هستند در قالب مقوله فرعی طبقه‌بندی شود و از تلفیق مقوله‌های فرعی که مفاهیمی مشابه و مرتبط به یکدیگر داشتند، مقولات اصلی به دست آمد و در نهایت نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها، ثبت و ارائه شد.

جدول ۱- ارزش‌های اخلاقی

مقوله اصلی	مقوله فرعی	خرده مقوله
	صداقت	راستگویی
		تناسب حرف و عمل در محیط علمی
		صداقت دانشجویان در فعالیت‌های مرتبط با ارزشیابی اساتید
		عدم استفاده از یادداشت‌های غیر مجاز در آزمون (عدم تقلب)
		عدم رونویسی از روی برگه امتحانی دیگران
جوانمردی		اجازه ندادن به دیگری برای نگاه کردن پاسخ سوالات در امتحانات (عدم تقلب)
		تحریف نکردن نتایج تحقیق
		ترجیح منافع جمعی به فردی
		وجدان انسانی در تعاملات
		تعهد و حس تعلق به وطن
امانت‌داری		تعهد و حس تعلق نسبت به رسالت دانشگاه
		در نظر گرفتن خشنودی خدا در امور
		مهم بودن نفس انجام امور
		عدم سرقت علمی (کار پژوهشی، ایده، ادبی و غیره)
		عدم داده‌سازی
بردباری		امانت‌دار بودن نسبت به امکانات و منابع دانشکده
		حفظ اسرار افراد در محیط علمی
		رعایت حق مالکیت فکری افراد
		سختی‌های تحقیق را جزیی از فرایند تحقیق دانستن
		تحمل سختی‌ها و گلابه نکردن در محیط علمی
تواضع		تحمل پذیرش نقطه نظرات دیگران
		ملایمت و مهربانی در محیط علمی
		مدارا و سازگاری اجتماعی در محیط علمی
		روحیه محبت‌آمیز و فروتنانه دانشجویان با یکدیگر
		در احترام به یکدیگر پیش دستی کردن
پرهیز از خودنمایی در محیط علمی		
رشته علمی خود را از سایر رشته‌ها بالاتر ندانستن		

جدول ۲- ارزش‌های فردی

مقوله اصلی	مقوله فرعی	خرده مقوله
	نظم	اولویت‌بندی کارها بر اساس اهمیت
		انجام به موقع کارها (تکالیف، وظایف و غیره)
		حضور به موقع دانشجویان در کلاس
	دقت	عدم اختلال در کلاس (زنگ خوردن موبایل و غیره)
		سنجیدن همه جوانب کار و تحقیق
		اطمینان از صحت تحقیق و کار
	پشتکار	عدم شتابزدگی در کار و تحقیق
		سخت کوشی در امور
		پرکاری علمی
	یادگیری مادام‌العمر	پیگیری مستمر امور
		کاری را نیمه کاره رها نکردن
		تمایل فرد به یادگیری در طول ادوار زندگی
	ضابطه‌مداری	محدود ندانستن یادگیری به دوره خاصی از زندگی
		تمایل افراد به گسترش دانش
		پایبندی به ارزش‌ها
	اعتدال	پایبندی به هنجارها
		حفظ شئون دانشگاهی توسط دانشجویان
		استفاده از پوشش مناسب توسط دانشجویان
		پایبندی به قوانین و مقررات دانشگاه (قانون‌گرایی)
		پرهیز از رفتارهای افراطی و تفریطی در محیط علمی
		حفظ تعادل در زندگی، کار و تحصیل
		ثبات شخصیتی

جدول ۳- ارزش‌های اجتماعی

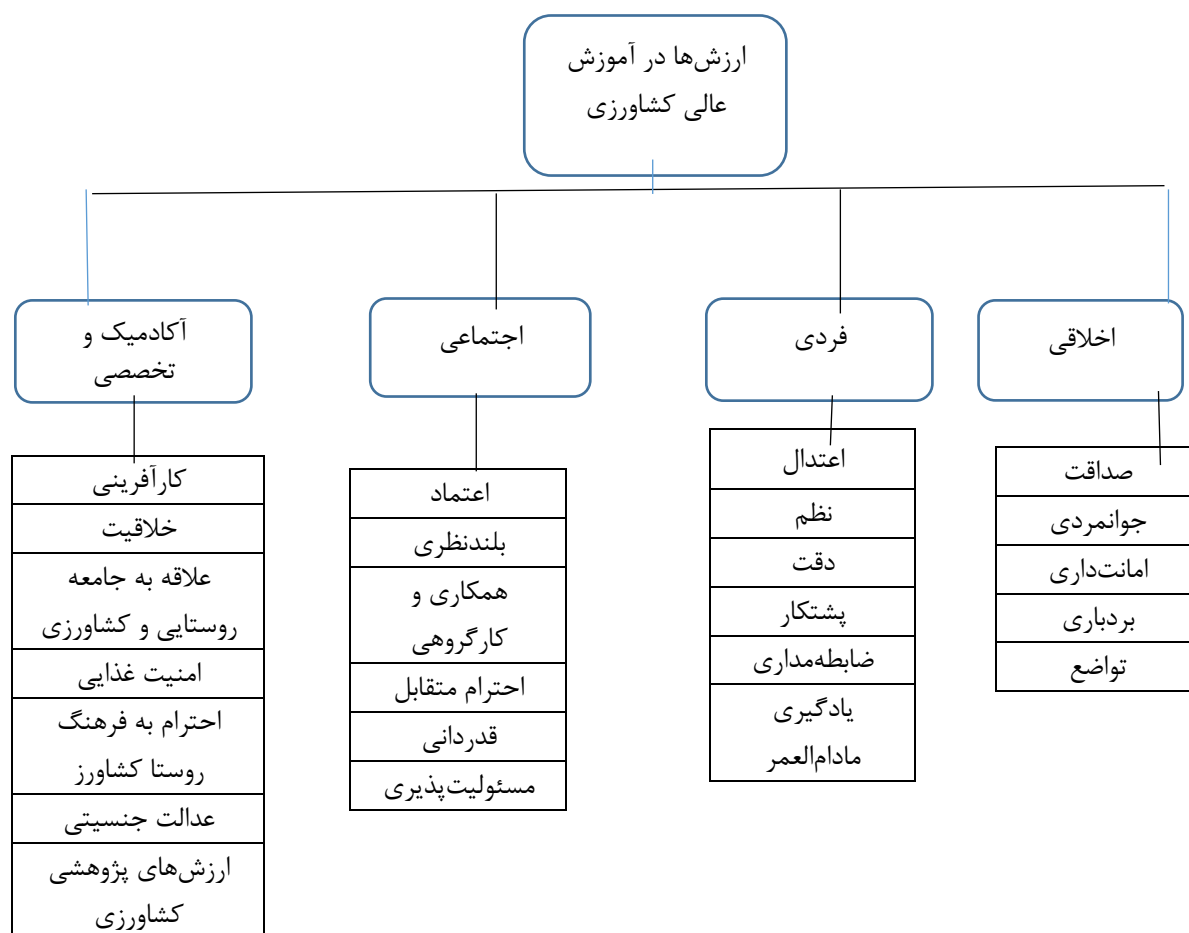
مقوله اصلی	مقوله فرعی	خرده مقوله
	مسئولیت‌پذیری	داشتن روحیه مسئولیت‌پذیری
		پاسخگو بودن نسبت به تصمیم‌ها و رفتارهای خود در برابر جامعه
		پاسخگو بودن نسبت به رفتارهای خود در برابر محیط زیست
		پاسخگو بودن نسبت به تصمیم‌ها و رفتارهای خود در برابر دانشگاه
احترام متقابل		دیگر
		احترام به سنت‌ها و ارزش‌های جامعه
		احترام به محیط زیست
		احترام به حقوق آزمودنی‌ها در تحقیقات
		احترام دانشجویان به اساتید
		احترام متقابل دانشجویان به یکدیگر
		احترام به پیشکسوت‌ها در محیط آموزشی
همکاری و کار گروهی		احترام به حرفه کشاورزی و مقدس دانستن آن
		تدوین مقالات و کتاب‌ها به صورت گروهی
		همکاری دانشجویان در آزمایشگاه و مزرعه
		داشتن روحیه کار تیمی و گروهی
		همکاری دانشجویان در انجام فعالیت‌های فرهنگی
		انجام طرح‌های مشترک با سازمان‌های مختلف (جهاد کشاورزی و غیره)
		آشکارسازی ایده‌ها در محیط علمی قبل از کاربردی کردن آن
		توجه بیشتر به جنبه‌های مثبت کار و رفتار یکدیگر تا جنبه‌های منفی
		عدم پنهان کاری افراد در محیط علمی
		پایبندی به قول و قرار
اعتماد		عدم ظاهرسازی در رفتار
		سرهم بندی نکردن در انجام کار و تحقیق
		وجود فضای اعتماد در بین دانشجویان
		دادن اجازه بررسی آثار خود توسط دیگران
بلند نظری		داشتن روحیه به اشتراک گذاری دانش و مهارت‌های خود
		تمایل به تبادل افکار با همکلاسی‌ها در محیط دانشکده
قدردانی		قدردان بودن دانشجویان در برابر اساتید
		قدردان بودن دانشجویان نسبت به یکدیگر
		قدردان بودن دانشجویان نسبت به پرسنل دانشکده

جدول ۴- ارزش‌های آکادمیک و تخصصی

مقوله اصلی	مقوله فرعی	خرده مقوله
	خلاقیت	تمایل به ارائه ایده‌های جدید در کار و تحقیق
		جسارت ورود به موضوعات جدید
		عدم انجام تحقیقات تکراری
	علاقه به جامعه روستایی و کشاورزی	علاقه به کار در محیط‌های روستایی و مزرعه‌ای
		علاقه به برقراری ارتباط با کشاورزان و روستاییان
		عشق به روستا و طبیعت
	کارآفرینی	انجام فعالیت‌های کارآفرینانه
		داشتن روحیه کارآفرینی
		علاقه به کارآفرینی در دانشجویان
امنیت غذایی		تولید محصولات کشاورزی عاری از هر نوع آلودگی (میکروبی، انگلی، باقی‌مانده سموم، رنگ‌های غیر خوراکی و حتی رادیو اکتیو)
		تامین محصولات سالم و کافی کشاورزی
		تولید محصولات کشاورزی متناسب با معیار عرضه و تقاضای جامعه
		آگاهی مصرف‌کنندگان نسبت به استفاده از زیست فناوری در تولید محصولات (تراریخته و غیره)
		آگاهی مصرف‌کنندگان نسبت به استانداردهای محصولات سالم
احترام به فرهنگ روستا- کشاورز		تولید محصولات ارگانیک
		احترام به فرهنگ محلی روستاییان
		احترام به دانش بومی روستاییان
		احترام به کشاورزی به عنوان یک شیوه زندگی
		اعتماد به ظرفیت و قابلیت مردم محلی
عدالت جنسیتی		تلفیق دانش بومی با رسمی
		حمایت از ابقای مزارع کوچک
		حمایت از تولید با به کارگیری نیروی کار خانوار روستایی
		انعکاس واقعی نقش زنان روستایی در تولید
		شناخت کارایی و ارزش افزوده کار زنان روستایی
ارزش‌های پژوهشی		سهیم کردن زنان روستایی در مدیریت و تصمیم‌گیری‌های اقتصادی (کنترل درآمد، شیوه استفاده از مازاد محصول و غیره)
		دسترسی زنان روستایی به درآمدهای کشاورزی
		آلوده نکردن محیط زیست (آب و خاک و غیره) در فرایند پژوهش‌های کشاورزی
		عدم آزار و اذیت حیوانات در فرایند پژوهش‌های کشاورزی
		نیازسنجی موضوعات پژوهشی قبل از انجام پژوهش
احترام به محیط‌زیست		توجه به حیوانات به عنوان موجودات دارای درک و احساس
		عدم تجارت حیوانات و گیاهان وحشی
		جلوگیری از ورود گونه‌های غیر بومی
		جلوگیری از تبدیل اراضی و جنگل‌ها به مناطق مسکونی
		جلوگیری از شکار و صید غیر قانونی
		توسعه جنگل‌ها در مناطق تخریب شده و احیاء و ترمیم آن‌ها برای جلوگیری از فرسایش
		توجه به تنوع زیستی در پیشرفت‌های فرهنگی جامعه (اکوتوریسم)
		ترویج مشارکت مردمی برای پرورش گونه‌های بومی
		ایجاد معیشت مکمل، سازگار و جایگزین و پایدار برای جوامع محلی به منظور کاهش فشارهای انسانی به تنوع‌زیستی
		تلاش در جهت توانمندسازی برای حفظ دانش و روش‌های بومی حفاظت و بهره‌وری پایدار از تنوع‌زیستی
توجه به قدر و منزلت منابع خاک و آب کشور به عنوان سرمایه‌های خدادادی و حفظ آن‌ها برای نسل‌های آینده		
کاهش تولید زباله		

حاصل از مصاحبه به شرکت‌کنندگان بازگردانده شد و به تأیید یا اصلاح آن‌ها رسید. در مرحله پایانی کدهای حاصل و طبقه‌بندی مرکزی همراه با الگوی طراحی شده به چهار نفر از افرادی که در مصاحبه شرکت داشتند به منظور بازبینی و تأیید ارسال شد. بنابراین، قضاوت در مورد قابلیت انتقال توسط خوانندگان امکان‌پذیر شد.

پس از انجام تحلیل محتوای کیفی و استخراج مقوله‌ها، الگوی ارزش‌ها در آموزش عالی کشاورزی به شرح زیر تدوین گردید (شکل ۱). پژوهشگر برای اطمینان از روایی و اعتبار داده‌ها از معیارهای خاص پژوهش کیفی شامل مقبولیت و قابلیت تأیید استفاده کرد. جهت افزایش مقبولیت از روش‌های بازنگری توسط شرکت‌کنندگان استفاده شد. برای رسیدن به آن، نتایج

شکل ۱- مدل ارزش‌ها در آموزش عالی کشاورزی (مآخذ: نگارندگان)

۴۶/۹ درصد آن‌ها در مقطع دکتری تخصصی تحصیل می‌کردند. بیشترین پاسخگویان از گروه آموزشی ترویج و آموزش کشاورزی با ۱۷/۷ درصد و باقی از گروه‌های دیگر کشاورزی بودند.

آمار استنباطی

به منظور بررسی و ارزیابی مدل اندازه‌گیری ارزش‌ها در آموزش عالی کشاورزی از تحلیل عاملی تاییدی مرتبه دوم (CFA) استفاده شد. همانطور که در جدول ۵،

تجزیه و تحلیل داده‌ها (بخش کمی)

آمار توصیفی

توزیع فراوانی جنسیت پاسخگویان جامعه مورد مطالعه حاکی از آن است که ۶۳/۵ درصد از پاسخگویان زن و تنها ۳۶/۵ درصد آن‌ها مرد بودند. میانگین سنی پاسخگویان ۲۸/۷۳ و انحراف‌معیار آن‌ها ۴/۶۲ بود. توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب مقطع تحصیلی نشان داد که ۵۳/۱ درصد پاسخگویان در مقطع کارشناسی ارشد و

که نشان می‌دهد تمامی سازه‌های انتخابی برای سنجش ابعاد ارزش‌ها از دقت و کفایت لازم برخوردارند و روایی و پایایی آن‌ها مورد تایید می‌باشد. همان‌گونه که ملاحظه می‌گردد تمامی سازه‌ها دارای مقدار t بیشتر از ۱/۹۶ می‌باشند. یعنی تأثیر تمامی سازه‌ها بر ابعاد ارزش‌ها معنی‌دار بوده است. این مساله تأییدکننده این موضوع است که سازه‌ها به درستی توانسته‌اند تغییرات ابعاد ارزش‌ها را بسنجند. در واقع، این امر نشان‌دهنده معتبر بودن همسویی گویه‌های مورد نظر در پرسشنامه برای اندازه‌گیری مفاهیم مورد نظر می‌باشد.

ملاحظه می‌گردد، روابط بین سازه‌ها از طریق بارهای عاملی قابل استناد می‌باشد با توجه به بارهای عاملی موجود در هر یک از ابعاد می‌توان در مورد اهمیت هر یک از سازه‌ها تصمیم‌گیری نمود. در خصوص عناصر ارزش‌ها، تمامی سازه‌های مربوط به چهار دسته ارزش‌های اخلاقی، ارزش‌های اجتماعی، ارزش‌های فردی و ارزش‌های آکادمیک و تخصصی معنی‌دار شدند. و این سازه‌ها به خوبی ابعاد مورد نظر را معرفی می‌کنند. علاوه بر این، نتایج این جدول نشان می‌دهد که برای تمامی سازه‌ها مقدار شاخص‌های AVE و CR مناسب می‌باشد،

جدول ۵- نتایج مدل اندازه‌گیری ارزش‌ها در آموزش عالی کشاورزی ایران

ارزش‌ها	سازه	بار عاملی	t	خطای استاندارد	AVE	CR
اخلاقی	صداقت	۰/۷۶	۸/۲۲	۰/۰۳۶	۰/۷۱	۰/۷۴
	بردباری	۰/۶۳	۷/۲۵	۰/۰۳۵		
	جوانمردی	۰/۷۷	۸/۳۰	۰/۰۴۱		
	امانتداری	۰/۵۴	۴/۲۳	۰/۰۲۵		
	تواضع	۰/۵۲	۳/۴۴	۰/۰۴۴		
فردی	اعتدال	۰/۶۵	۵/۲۵	۰/۰۶۴	۰/۶۸	۰/۷۱
	نظم	۰/۷۸	۷/۲۴	۰/۰۶۱		
	دقت	۰/۷۰	۷/۰۲	۰/۰۵۳		
	پشتکار	۰/۵۵	۴/۴۶	۰/۰۹۵		
	ضابطه‌مداری	۰/۵۴	۴/۲۲	۰/۰۶۷		
اجتماعی	یادگیری مادام‌العمر	۰/۵۱	۳/۳۵	۰/۰۴۹	۰/۵۹	۰/۶۷
	اعتماد	۰/۸۲	۵/۳۹	۰/۰۳۱		
	بلند نظری	۰/۵۷	۳/۱۶	۰/۰۵۷		
	همکاری و کارگروهي	۰/۷۲	۴/۵۵	۰/۰۴۵		
	احترام متقابل	۰/۵۵	۶	۰/۰۳۶		
آکادمیک و تخصصی	قدردانی	۰/۵۶	۳/۲۵	۰/۰۴۹	۰/۶۱	۰/۶۹
	مسئولیت پذیری	۰/۵۲	۳/۰۵	۰/۰۳۲		
	کارآفرینی	۰/۷۹	۸/۴۴	۰/۰۵۱		
	خلاقیت	۰/۶۳	۴/۰۷	۰/۰۶۶		
	علاقه به جامعه روستایی و کشاورزی	۰/۵۲	۶/۴۲	۰/۰۵۰		
آکادمیک و تخصصی	امنیت غذایی	۰/۵۳	۳/۲۳	۰/۰۴۰	۰/۶۱	۰/۶۹
	احترام به فرهنگ روستا- کشاورز	۰/۵۵	۵/۴۵	۰/۰۴۶		
	عدالت جنسیتی	۰/۶۶	۷/۶۶	۰/۰۵۴		
	ارزش‌های پژوهشی	۰/۸۱	۴/۸۱	۰/۰۶۲		
	احترام به محیط زیست	۰/۵۶	۳/۵۶	۰/۰۶۴		

اجتماعی از ارزش‌های اعتماد، بلند نظری، همکاری و کارگروهي، احترام متقابل، قدردانی و مسئولیت‌پذیری تشکیل شد. ارزش‌های فردی شامل ارزش‌های اعتدال، نظم، دقت، پشتکار، ضابطه‌مداری و یادگیری مادام‌العمر و ارزش‌های اکادمیک و تخصصی، در برگزیده ارزش‌های کارآفرینی، خلاقیت، امنیت غذایی، احترام به فرهنگ روستا-کشاورز، عدالت جنسیتی و ارزش‌های پژوهشی کشاورزی بود. بیشتر پژوهش‌ها در حوزه شناسایی ارزش‌ها (Loockaby, ۱۹۹۷, Buchko, khanifar et al, ۲۰۱۷, Jardim & Junior, ۲۰۰۷, 2012, Mercader, 2006, Pourshfei & Ramezanzadeh, 2018, Bahrapour, 2007) بررسی ارزش‌های اخلاقی، اجتماعی و فردی پرداخته‌اند و خلاء تحقیقاتی که به ارزش‌های موجود در رشته‌های تحصیلی پردازد محسوس است، چرا که ارزش‌های موجود در هر رشته اهداف و آرمان‌های آن رشته را می‌سازد. از این‌رو، بین ارزش‌های اعتماد، تواضع، پشتکار، خلاقیت، همکاری، مسئولیت‌پذیری، امانت‌داری، نظم، صداقت و احترام نیز با یافته‌های این پژوهش در بعد ارزش‌های اجتماعی، فردی و اخلاقی مطابقت داشت. همان‌طور که پیش‌تر گفته شد ارزش‌ها مطابق با جامعه، گروه و رشته شناسایی و طبقه‌بندی می‌شوند رشته‌های تحصیلی سنت و قالب‌های فکری خاص خود را دارند و به رغم بنیان‌های شناختی مشترک، ویژگی‌های اجتماعی و فرهنگی متفاوتی دارند، این ویژگی‌ها عبارتند از ارزش‌ها، شیوه‌های ارتباط متقابل، سبک‌های زندگی و اصول تربیتی و اخلاقی می‌باشند. ارزش‌های حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد که حوزه آموزش عالی کشاورزی با چه مسائلی روبرو است و این مسائل باید به طور شفاف در بدنه سیستم آموزشی درک و به اعضای خود انتقال داده شود.

همچنین، مطابق یافته‌ها در بخش کمی پژوهش، شاخص‌های برازندگی مدل اندازه‌گیری ارزش‌ها در آموزش عالی کشاورزی در حد قابل قبول برآورد شدند که نشان‌دهنده آن است که مدل پژوهش مورد تایید بوده و مدل حاصل از نتایج بخش کیفی پژوهش با واقعیت هم‌خوانی دارد.

با توجه به ارزش‌های شناسایی شده بر مبنای نتایج حاصل از پژوهش، پیشنهاد می‌گردد که در برنامه درسی

همچنین، بر پایه نتایج به دست آمده در زمینه آزمون برازش مدل و شاخص‌های مختلف برازندگی در جدول ۶، برازش مدل در سطح مطلوبی بوده است.

جدول ۶- هم‌خوانی مدل اندازه‌گیری با شاخص‌های برازندگی

شاخص‌های برازندگی	مقدار گزارش شده	حد مطلوب آماره
کای اسکوئر/درجه آزادی	≤ 3	۰/۹۷
ریشه میانگین توان دوم خطای تقریب (RMSEA)	$\leq 0/08$	۰/۰۶۳
جذر میانگین مربعات باقی‌مانده (RMR)	نزدیک به صفر	۰/۰۱۸
مجذور مقادیر باقیمانده استاندارد شده (SRMR)	نزدیک به صفر	۰/۰۶۱
شاخص برازندگی (GFI)	$\geq 0/90$	۰/۹۲
شاخص برازندگی تعدیل یافته (AGFI)	$\geq 0/90$	۰/۹۰
برازش مقایسه‌ای (CFI)	$\geq 0/90$	۰/۹۲
برازش نرم (NFI)	$\geq 0/90$	۰/۹۳
برازش نرم نشده (NNFI)	$\geq 0/90$	۰/۹۱
شاخص برازش افزایشی (IFI)	$\geq 0/90$	۰/۹۲

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

همان‌گونه که بررسی شد به منظور پاسخگویی به سوال اصلی پژوهش، که هدف آن شناسایی ارزش‌ها در آموزش عالی کشاورزی است. پس از انجام مصاحبه عمیق با اعضای هیات علمی کشاورزی، ارزش‌ها مشخص شدند. این ارزش‌ها در چهار مقوله اصلی ارزش‌های اخلاقی، ارزش‌های فردی، ارزش‌های اجتماعی و ارزش‌های اکادمیک و تخصصی تقسیم‌بندی شده‌اند. که ارزش‌های اخلاقی در بردارنده ارزش‌های صداقت، جوانمردی، امانتداری، بردباری و تواضع بود، ارزش‌های

می‌شود و چند صباحی مورد توجه هستند و به سرعت از گردونه اهمیت و توجه افراد خارج می‌گردند.

پیشنهاد می‌گردد به بررسی سطح ارزش‌های شناسایی شده در دانشکده‌های کشاورزی پرداخته شود تا در صورت وجود شکاف اقدام اصلاحی انجام گردد.

پیشنهاد می‌گردد، از الگوی ارزش‌های تدوین شده به عنوان معیاری به منظور اعتبارسنجی دانشکده‌های کشاورزی در سطح کشور استفاده شود.

پیشنهاد می‌گردد در راستای ارزش‌های آکادمیک و تخصصی در آموزش عالی کشاورزی به جایگاه جامعه روستایی و کشاورزی در سیاستگذاری‌های آموزشی و پژوهشی توجه خاص مبذول گردد.

پیشنهاد می‌گردد با توجه به ارزش علاقه به جامعه روستایی و کشاورزی، ترتیبی در قوانین‌گزینش دانشجویان اتخاذ شود تا علاقمندان رشته‌های کشاورزی وارد این رشته شوند و دانشکده‌هایی که از کیفیت لازم برخوردار نیستند حذف گردند.

پیشنهاد می‌گردد با توجه به اهمیت ارزش کارآفرینی در آموزش عالی کشاورزی، طراحی و هدایت پروژه کسب و کار به صورت فردی و گروهی با راهنمایی کارآفرینان و استادان صاحب‌نظر، بازدید از طرح‌های کسب و کار موفق و شناسایی و معرفی کارآفرینان موفق، به ویژه از میان دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشگاه در جهت الگوسازی کارآفرینانه در بین دانشجویان، بهره‌گیری از کارآفرینان موفق و دانشجویان کارآفرین به عنوان آموزشگر مدعو در جهت عمل‌گرایی در آموزش عالی کشاورزی استفاده شود تا در این راستا به اشتغالزایی در کشور نیز کمک شود.

رشته‌های کشاورزی به طور اخص و در نظام آموزش عالی کشاورزی به طور اعم به این چهار بعد از ارزش‌ها توجه خاص مبذول گردد. در محیط دانشگاه، توسعه ارزش‌ها نه با پند و اندرز و نه با فرهنگ‌سازی بیرونی بلکه از طریق کنش‌های ارتباطی ذینفعان جامعه علمی دانشگاهی و به صورت شیوع و انتشار درون‌زا میسر می‌شود، لذا، آموزش عالی برای دست یافتن به اهداف آن، نیازمند رشد و بالندگی اساتید است، نظر به اهمیت مساله بالندگی اعضای هیات‌علمی و تاثیر عمیق آن بر این فرایند و به منظور پیگیری و اجرای نظام بالندگی در دانشگاه، یک مرکز مستقل با عنوان مرکز بالندگی ایجاد شود. و در قوانین ارتقا تنها به نقش‌های آموزشی و پژوهشی اعضای هیات‌علمی بسنده نشود و با اصلاح شاخصه‌های ارتقاء در راستای اهداف تربیتی آموزش عالی نیز گام برداشته شود.

همچنین، در نظام ارزیابی دانشجویان ارزیابی منوط به ابعاد آموزشی و پژوهشی نشود، بلکه در ابعاد مختلف و نقش‌های گوناگون صورت پذیرد و امتیازات لازم به شکل ملموس به آن‌ها اختصاص داده شود و در بعد ارزشیابی آموزشی صرفاً از شاخص‌های کمی‌گرایانه استفاده نشود، بلکه جایگاهی برای شاخص‌های کیفیت‌گرا نیز در نظر گرفته شود.

علاوه بر این، فرهنگ‌سازی و عملیاتی کردن ارزش‌ها باید به شکل تخصصی و کارشناسی‌شده و در قالب قوانین و آیین‌نامه و بخشنامه‌های مدون باشد تا این فرایند به شکل مستمر پیگیری شود، زیرا مسائلی که در قالب قوانین تعریف نشوند و به شکل مقطعی و نمایشی صورت پذیرند و نظام تشویق و تنبیهی نیز نداشته باشند، از دید افراد سلیقه‌ای و پیش و پا افتاده انگاشته

REFERENCES

1. Abbaszadeh, N (1999). Value-Based Strategy in the Educational System, *Journal of Management Knowledge*, 12(47), 102-127. (In Farsi).
2. Allport, G, W; Wernon, Ph, E; & Lindse, G. (1960). *Study of Values*. Boston: Houghton.
3. Abdollahzadeh, GH; Barani, H; Najafinejad, A & Soltani, A. (2017). The Most Important issues of Agriculture and Natural Resources of Higher Education in Iran, *Journal of Higher Education Letter*, 9(36), 51-72. (In Farsi).
4. Buchko, A. (2007). The Effect of leadership on Value-Based Management. *Journal of leadership and Organization Development*, 28(1), pp36-50.
5. Jardim, M & Junior, G (2017). Values in Students of Higher Education, *Journal of Creative Education*, 2(8), 1682-1693.
6. Karimi, S., Chizari, M., Biemans, H. & Mulder, M. (2010). Entrepreneurship Education in Iranian Higher Education: The Current State and Challenges. *European Journal of Scientific Research*. 48(1): 35-50. (In Farsi)

7. Khanifar, H; Zarei, H & Hasanzadeh, M (2012). Presenting a Conceptual Model of Labor Values in the Framework of Islamic Value System, *Journal of Organizational Culture Management*, 2(1), 61-96. (In Farsi).
8. Lockaby, J (1997). Teaching Values in Agricultural Education. A Phd Dissertation. Texas Tech University.
9. Lee, J.K. (۲۰۱۷). Happiness and ethical values in higher education, ERIC Number: ED۵۷۳۷۵۵, online submission.
10. Mohseni T, A; Ghazi Tabatabaei, M; Marjaei, H. (2010). The effect of scientific environment issues and challenges on academic socialization, *Journal of Research and Planning in Higher Education*, 16(1), 45-67.
11. Norouzi, A. (2010). A Comparative Study of the Value System of Principals and Teachers in Dashtestan, MSc thesis in Education Management, Faculty of Educational Sciences and Psychology. University of Shiraz. (In Farsi).
12. Paulsen MB, Smart JC (2016). *Higher education: Handbook of Theory and Research*. Springer.
13. Rokeach, M. (1973). *The Nature of Human Value*. New York: Free Press.
14. Thomas, David R. (2006). A General Inductive Approach for Qualitative
15. Data Analysis. *American Journal of Evaluation*. Vol27. No. 2
16. Schwartz, S, H. (1992). Universal in Content and Structure of Values, *Journal of Advances in Experimental Social Psychology*, 24, 1-24.
17. Schwartz, S. H (2001). Value Hierarchies Across Cultures, *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 2(32), 268-290.
18. Vader J. (2006). Spiritual health: the next frontier. *The European Journal of Public Health*. 16, 442-455.